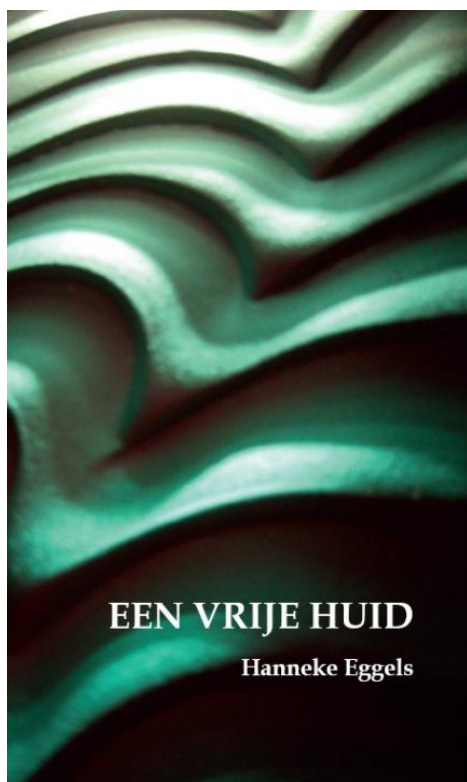

Nieuwsbrief Hanneke Eggels – oktober 2019

‘A strange kind of freedom’

Peter Handke is de nieuwe Nobellaureaat in Literatuur 2019. De Oostenrijkse auteur ontvangt deze in december 2019 "for an influential work that with linguistic ingenuity has explored the periphery and the specificity of human experience." ()Peter Handke made sure to distance himself from prevailing demands on community-oriented and political positions and instead found much of his own literary inspiration within the New Novel-movement in French literature (le Nouveau Roman)."

Volgens de juryvoorzitter is de Nobelprijs Literatuur een literaire en geen politieke prijs. Of dat zo is vraag ik me af, want stichter Alfred Nobel bestemde de prijs ‘voor het meest opmerkelijke werk in idealistische trend’. PEN Amerika maakte niet onverwacht bezwaar tegen de toekenning aan Handke vanwege zijn genuanceerd politieke stellingname in de oorlogen in Joegoslavië, omdat hij een grafrede voor S. Milošević hield.

Handke voelt nu zelf een ‘strange kind of freedom’ en ziet het NobelComité als ‘trustworthy people’.

Afbeelding Nori Rhodes ‘Zonder titel’

De Nederlandse dichter Adriaan Morriën die sinds 1949 lid was van Gruppe '47 kende Peter Handke persoonlijk als jong medelid en vertelde mij in 1986 tijdens een interview over de debatten en discussies in Gruppe '47 met de latere Nobellaureaten Günther Grass, Heinrich Böll:

“Twintig tot dertig mensen discussieerden voorbeeldig op heel hoog kritisch niveau. Er werd een prijs uitgereikt : De bijeenkomsten zijn nooit gestikt in exclusiviteit, die was later ook niet meer strikt noodzakelijk. Het werd een instituut met een gezelligheidsaspect voor mensen met dezelfde soort expressiemogelijkheid. De Gruppe ging ook op reis. Peter Handke stond in 1965 in Princeton in New York op en ‘beschimpfte’ het instituut Gruppe '47. Duidelijk werd toen dat het op zijn einde liep. Een dergelijke discussievorm kan ik me in Nederland niet voorstellen. Hier bestaat de kritiek in verstrooide vorm en polemieken worden er niet gevoerd.”

Hanneke Eggels in geprek met Adriaan Morrien: ‘Recenseren is cryptogrammen oplossen’. In: *Bzzlletin* 136, mei 1986, p.3-8

Publikumsbeschimpfung

“Es treten in Handke’s Theaterspiel vier namenlose Personen ohne besondere Kostümierung auf und sprechen das Publikum, das im Licht sitzt, direkt an: *Wir sprechen nur*. Nach den Beschimpfungen wird dem Publikum von den Darstellern eine gute Nacht gewünscht und lauter Beifall geklatscht”.

Wij spreken alleen maar

- 1) Mogen we in een vrije interpretatie Handke’s Publikumsbeschimpfung interpreteren als een actueel en spitsvondig pleidooi van de jury in Stockholm voor elitaire literatuur? In zijn Publikumsbeschimpfung vind ik een actueel instrument dat met sprezzatura kan worden opgepoetst en herhaald voor het brede publiek voor bestsellers, boekenbeurzen en bookmakers en bookclubs.
- 2) Mogen we het pijnlijk lang uitblijven van een Nederlandse Nobellaureaat Literatuur met de mantel der liefde blijven bedekken, omdat de Neerlandistiek toch al in het slop zit? Onze letterkunde sluit niet aan bij een mondiale belevingswereld van jongeren en bij de actualiteit. In twee opiniestukken in NRC ‘*Mondiale literaire canon voor googelende pubers*’ (2006) en ‘*Nederlandse literatuur is veel te braaf*’ (2016) komt dat al zwartepietend aan de orde, maar de vermogende en weldoende sinterklaasstoet trekt gul her en der subsidiestrooiend verder....

De Nobellaureaat Literatuur voor 2018 is de Poolse Olga Tokarczuk, over wie Kester Freriks in NRC boeken een uitstekend geïnformeerd artikel schreef.

De wapens neergelegd - Nobelprijs voor de Vrede

Is de Nobelprijs voor Literatuur geen politieke prijs volgens Stockholm, de Nobelprijs voor de Vrede is geen literaire prijs. Toch kreeg staatsman Sir Winston Churchill een Nobelprijs voor Literatuur en in 1905 ontving baronesse Bertha von Suttner uit Oslo de Vredesprijs vooral ook voor haar **roman** ‘*Die Waffen nieder*’.

Een paar voorbeelden:

Foto:

In de historische bibliotheek van het Vredespaleis in september 2019 bij de boekpresentatie van de Nederlandse vertaling van ‘*Die Waffen nieder*’ door eerste vrouwelijke Nobellaureaat voor de Vrede, de Oostenrijkse Bertha von Suttner. Helaas staan er geen wetenschappelijke annotaties in ‘*De wapens neergelegd*’.

Op de huid van de tijd

De Nobelprijswinnaar voor de Vrede 2009 de Chinese Liu Xiaobo schreef een omvangrijk essay

'Ik heb geen vijanden, ik ken geen haat'

Met zijn gedichten over mensenrechten bereikte hij een wereldwijd publiek.

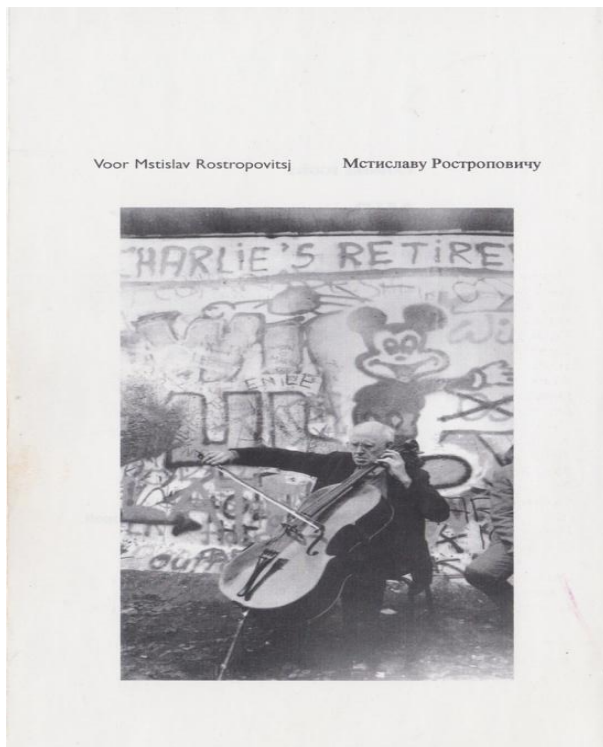
<http://archieff.vanbommelvandam.nl/nl/nieuws/lk-probeer-op-de-huid-van-de-tijd-te-zitten/>

<http://archieff.vanbommelvandam.nl/nl/agenda/worldwide-reading-hanneke-eggels/>

<https://www.liefdevoorlimburg.nl/evenementen/manifestatie-mensenrechtenpoezie>

The Norwegian Nobel Committee has decided to award the Nobel Peace Prize for 2019 to Ethiopian Prime Minister Abiy Ahmed Ali for his efforts to achieve peace and international cooperation, and in particular for his decisive initiative to resolve the border conflict with neighbouring Eritrea. The prize is also meant to recognise all the stakeholders working for peace and reconciliation in Ethiopia and in the East and Northeast African regions.

MIR - Een poëtische partituur

Op 9 november 2019 is het precies 30 jaar geleden dat de Berlijnse Muur viel.

Zaterdag 16 juni 2001 bezocht ik samen met mijn Russische vertaalster het Koninklijk Concertgebouworkest in Amsterdam, Het was daar namelijk de week van *Maestro Mstislav Rostropovitsj*, een hommage aan hem als dirigent en cellist. Gespeeld werd het aan hem opgedragen *Celloconcert van Dutilleux* en de Franse componist zat op de eerste rij. Toen Slava van de dirigentenbok afstapte om hem te bedanken, snelde mijn vertaalster – een russin die het liefst bloemen had geworpen naar

de maestro maar dat door nederlandse gebrek aan spontaniteit weerhouden, niet deed – naar hem toe on stage om hem mijn gedicht ‘De Muur 1989’ te geven:

“In het gedicht is in een kunstvorm de historische gebeurtenis van het falen van de Berlijnse muur uitgebeeld. De regels van dit poëtisch werk zijn aan u, die onmiddellijk deelnemer was van deze gebeurtenis en ook aan Michael Gorbatsjov opgedragen” sprak zij.

Hij legde het naast de partituur waar het de rest van het programma bleef liggen. Met de enveloppe in de hand beklom de dirigent de lange rode trap na afloop en liet ons opgewonden achter. De volgende ochtend - zondagmorgen om half tien - belde de maestro zelf naar Limburg om ons uit te nodigen bij zijn concert de zaterdag daarop met twee vrijkaarten op zijn naam, zodat hij mij na afloop kon omhelzen en bedanken. *Alsof het de gewoonste zaak van de wereld was om uit je bed gebeld te worden door Rostropovitsj!*

We zaten de volgende zaterdagavond weer in het Concertgebouw op de plaatsen van de koningin, de bloemtuil voor de maestro hadden we zolang bij de portier achtergelaten, en in de dirigentenkamer na afloop van het voor hem gecomponeerde *Celloconcert van Sjostakovitsj*, was het eerste dat Mstislav Rostropovitsj vroeg toen hij met een zakdoek zijn voorhoofd afveegde:

‘Zat je wel goed, ik ben nog speciaal naar beneden naar de kassa gelopen om te informeren naar de plaatsen’...

Hij zei diep ontroerd en getroffen te zijn door de inhoud van het gedicht. Hij vond een Russische ziel. Typisch Slava! Zijn vrouw *Galina Visnevskaja*, de beroemde zangeres, zat tijdens ons gesprek in de dirigentenkamer als een kleine boedha met kort zwartgeverfd haar à la française met de handen in de schoot uitdrukkingloos te wachten, totdat de maestro haar bij ons riep. Zij had ooit een groot persoonlijk offer gebracht voor het talent van haar man, maar had er eigenlijk nooit aan kunnen wennen in een dergelijke situatie de tweede viool te spelen.

“*Galina, Galina*, zij heeft hier een gedicht voor jou!”

Haar gelaten gezichtsuitdrukking veranderde en haar gezicht brak open, zo spontaan blij was zij. Het gedicht *Muze van het Museumplein* dat ik haar gaf is een jeugdherinnering aan mijn geboortehuis tegenover het Concertgebouw in Amsterdam en aan mijn vader die voor het slapengaan van zijn kinderen klassieke muziek op de koffergrammofoon draaide. Dat Galina door haar grootmoeder werd opgevoed met klassieke muziek op de koffergrammofoon staat in haar boeiende autobiografie *Galina*.

Deze twee gedichten werden in 2003 gepubliceerd in “*MIR*” (Russ.: vrede, wereld, gemeenschap), de tweetalige (Ned.-Russische) poëziebloemlezing uit mijn gedichten. De bundel is opgedragen aan Mstislav Rostropovitsj (met zijn toestemming), met voorin een foto van de maestro cellospelend bij de val van de Muur in 1989, de krantenfoto heeft sindsdien op het prikbord van mijn keuken gehangen. Het eerste exemplaar is overhandigd aan de toenmalige minister van Onderwijs mevrouw *Maria van der Hoeven* en zij gaf 30 exemplaren van *MIR* als relatiegeschenk aan haar Russische collega’s. De Nederlandse ambassadeur en zijn cultureel attaché Sjeng Scheijen in Moskou gaven *MIR* op hun beurt aan *Galina Visnevskaja* tijdens een privéontvangst in hun theater in Moskou.

Zelf ben ik nog nooit in Rusland geweest!

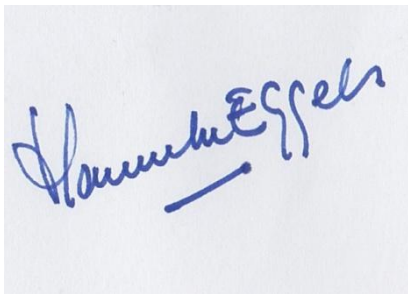
Het gedicht *De Muur* is ook in het Duits, Portugees en Perzisch vertaald en staat op www.eggels.com onder Gedichten.

Hanneke Eggels: 'MIR' Tweektalige poëzie(Ned.-Rus.), 1e dr. Van Spijk uitg 2003. Cour de Culture, herdruk 2011. ISBN 9789081524933. Leverbaar via bol.com

Bij de les!

In oktober staan de hervormingsplannen voor het voortgezet onderwijs Curriculum.nu en het KNAW-advies aan de minister van OCW over de toekomst van de Neerlandistiek in de schijnwerpers van de Tweede Kamer.

Daarom ga ik nu na wat er en of van mijn lang geleden gepubliceerde voorstellen en ideeën in de discussies over de toekomst van de Neerlandistiek nog iets is teruggekomen Of de minister van OCW daar nog wat aan heeft. Of mijn voorzetten hebben geholpen, zodat ik als onbezoldigd adviseur dan op die manier eraan heb kunnen bijdragen om het schoolvak Nederlands op het VWO te her-ijken en te actualiseren.

A photograph of a handwritten signature in blue ink on a white background. The signature reads 'Hanneke Eggels' in a cursive script. A horizontal line is drawn under the name.

www.eggels.com